

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 3. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20'—, polletno K 10'—, četrletno K 5'—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 30'—, — Naročnina se pošilja upravnistvu. — Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITICEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo: Učiteljska Tiskarna, Franciškanska ulica št. 6. Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopiši se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem glašanju 10- pust. — Za odgovor je priložiti imeniko. — Telefon številka 118.

Drinopoljski ranjenci v Belgradu

PISMO IZ BELGRADA.

Prihod prvega vlaka srbskih ranjencev v Belgrad. — Velikanska množica ljudstva na postaji. — Navdušen sprejem. — Ranjencem se razdeljuje darovi. — Iznašanje ranjencev iz železniških vozov. — Trile mrtvi. — Razpokoženje ranjencev. — Oprema sanitetnih železniških vozov. — Nekaj epizod na postaji. — Pripovedovanje ranjencev o bitki. — Splošen vtisk.

Belgrad, 17. (30.) marca.

Včerajšnji listi so zabeležili le na kratko vest, da prispe zvečer prvi vlak prvih srbskih ranjencev izpod Drinopolja v Belgrad. Toda za točen čas ni vedel nikdo, niti na postaji ne, kjer so pričakovali vlak okrog četrte ure popoldne. Vse se je zanimalo za prihod ranjencev-junakov.

Vsled tega so se začeli že okrog pete ure zbirati ljudje pri izhodu na postaji, ker vstop na peron ni dovoljen.

Kmalu po šesti uri so prispeli sanitetni vojniki z bolniškimi streljaji in z nosilnicami na postajo. Pomešal sem se med nje in hajdi na peron. Tu pa me ustavi policijski stražnik, češ, da ni dovoljen vstop. Ko sem se mu legitimiral, spustil me je brez ugovora. V kolodvorski restavraciji na peronu je že sedelo nekaj gospodov in polagoma so začele prihajati tudi dame s svojimi darili za ranjence. Dame so okupirale prostorno vežo glavnega izhoda in napravile na obeh straneh gost spalir. V ozadju za njimi so stale pletenice, napolnjene s cigaretami, pomerančami, likerji, sladčicami itd.

Polagoma se je začel polniti tudi peron. Brkati stotnik je razpostavil straže tretjega poziya starcev, češ, da naj vzdržujejo red in naj ljudstva ne puščaj v bližino vagonov. Obligatni razumem je sicer sledil njegovemu povelju a red se vendar ni vzdržal, ker sploh ni bilo mogoče. Nastala je strašna gneča, kordon se je pretrgal, da smo mogli vsaj malo svobodneje dihati. Čudim se še danes, kako so mogli dovoliti tolikim osebam vstop, sicer je pa tudi zunaj vse mrgolelo občinstva. Končno je vendar prisopihal prvi vlak ob 7. uri 40 minut zvečer. Navdušen krik: »Živel srbski ranjenici! žive srbska vojska! slava junakom!« zaoril je po peronu iz tisočerihih grl in odmeval daleč tam izven postaje. Nastal je splošen dirindaj. Vse je bilo v vagonu. Ranjenci so odpirali okna in sedeli na bornih svojih posteljah, odzdravljali so, smeje se, navdušeni množici. Lahko ranjeni so izstopili sami. Častniki in nekaj drugih civil-

nih gospodov so šli v vagon in razdeljevali ranjencem cigarete, prijazen z njimi pomenkujoč. Ljudje so pritisnili k vozovom, nekateri pa so vstopili k ranjencem. Vstopil sem tudi jaz, hoteč izvedeti od njih kake podrobnosti iz zavzetja Drinopolja, kar se mi je le deloma posrečilo, ker z vsakim ranjencem le hotelo govoriti najmanj pet ljudi. Povpraševalo se je o znanih, dali so živi in večnoma le privatne stvari, o posameznostih v boju se je le malekdo zanimal, sicer pa niti sami ranjenci niso znali mnogo povedati, ker so padli v prvih spopadih še 11. (24.) in 12. (25.) marca, tam so jih pobrali in odpeljali takoj v Hadikej na železniško postajo. V vagonih so potem čakali do 14. (27.) marca in ta dan so se odpeljali ob 11. uri popoldne iz Hadikeja. Vozili so se tedaj celih 57 ur, vsekakor zelo mučna in naporna vožnja, posebno za tipičnega ranjenca. Kljub temu pa so bili vsi ranjenci zelo veselo razpokoženi, kadili podarjene jim svačice, razgovarjali se o svojih ranah, o smrti padlih znancev in se pri tem šalili. Dejali so: »Ko ozdravimo, pojdemo pa na Svaba; svoje življenje hočemo drago prodati.«

Manj in lažje ranjeni so se porazgubili med občinstvo in vsakega takega ranjenca je obkolilo ljudstvo od vseh strani ter poslušalo z vidnim zanimanjem njegova pripovedovanja.

Med tem so pa že začeli z iznašanjem težje ranjenih. Polagali so jih oprezno na nosilnice in jih razvrstili po peronskem tlaku na nosilnicah. Toda nosilnic je bilo premalo. Nekateri lažje ranjeni so začeli kar sami od sebe vstajati, da naredijo prostor težje ranjenim. Težje ranjenim je moral službujoči častnik ukazati, da morajo ostati na nosilnicah. Eden teh junakov, — in ti srbski vojniki so res pravi junaki brez pretiravanja, heroji v pravem pomenu te besede —, ranjen na peti desne noge in s predrtimi prsti od bajoneta, ni hotel več ležati na nosilnici, češ, naj se ne mučijo z njim, počasi bo že prišel na voz pred postajo. In res, opirajoč se na dva moža je polagoma lezel proti izhodu. Obledela mu je bila zmečkana in umazana od blata, kape niti ni imel, jopič pa mu je bil spredaj in zadaj krvav. Ranjeno nogo je imel boso in peto dobro ovito z vato in obvezami, istotako tudi hrbet in prsa, da je bilo videti, kakor bi bil grbast z izbočenimi prsi. Tudi drugi ranjenci so sicer v obličje dobro izgledali, ali obleka je pričala o velikanskih naporih, ker so se morali valjati v blatu in krvi in ležati celih pet mesecev na prostem pod milim nebom. Vsak ranjenec je pri izhodu dobil okrepčilo in cigaret in listek, v katero bolnico je namenjen. Globok vtisk je napravilo na ljudstvo iznašanje treh mrtvih junakov iz vagonov; ti pač niso dobili ne

daril niti okrepčila, še manj pa listka, kam naj gredo. Svoje muke in trpljenja za boljšo bodočnost svojega in bratskega bolgarskega naroda so končali med potjo v svojo domovino.

»Le ena se njim je želja izpolnila, v zemlji domači da truplo leži!« Polagoma se je začel prazniti peron, saj je pa tudi trajalo že več kot poldrugo uro. Kočije in tramvaji so že odpeljali vse ranjence, le najtežje so nosili na nosilih v bolnice.

Sinoči je došlo okrog 450 ranjencev, polovico jih je ostalo v Nišu in Kragujevcu, ostali pa so dospeli v Belgrad. Večina teh je bolj lahko ranjenih. Danes pride zopet en vlak s 400 ranjenci, ki so vsi težje ranjeni.

Neka neznana čustva so me obhajala, ko sem opazoval te izmučene — a vendar tako brezskrbne in vesele — obraze, katerim je dajala zagorela — temno rujava — polt, poraščena z dolgimi brki in bradami, nekaj poseben bojni izraz, pred katerim mora vsak sovražnik trepetati že ob samem pogledu na nepregledne vrste srbskih junakov.

Take ljudi more vzgajati samo zaveden naroden ponos, smisel za skupnost in stoletne borbe. V narodnih pesmih tega junaškega naroda zrcali se ves značaj Srbstva.

Šel je mimo mene mladenič osemnajstlet let — očitno prstovoljec — levo oko in celo levo lice je imel strašno otečeno in črno od seseden krvi pod kožo, glavo pa je imel popolnoma obvezano. Govoriti ni mogel, le smejal se je in kazal na junaška prsa, kjer se je bliščal srebrni zaslužni križec.

Vse povsod same obveze in duh in sledovi človeške krvi... a niti enega vzdihla... nikakega jadrkovanja... Tako delajo le junaki... vzori hrabrosti in brezmejnega požrtvovanja...

Oprema sanitetnih železniških vozov je povsem praktična in odgovarjajoča namenu, kateremu služi. V vsakem vozu je enindvajset postelj, ob eni strani stene so štiri vrste, v vsaki vrsti so po tri, ena vrh druge, položene postelje; ob drugi strani stene pa so tri vrste tudi po tri postelje. Nekako v sredini je mala železna peč, ki služi lahko tudi za kuhanje. Med posteljami — po sredi — pa je kromen prehod. Seveda, te postelje so dokaj enostavne. Na železnih drogih je napeto močno platno, široko približno 60 cm, pod glavo pa je majhna blazina, napolnjena z morsko travo. To je ves »luksus« za ranjence. V enem vagonu pa je kuhinja, ki je preskrbljena z vsem potrebnim za vožnjo.

Med iznašanjem ranjencev dogodilo se se razne smešne in tudi žalostne epizode. Naj jih navedem tu le par:

»Krvnik.« je dejal Manfred, »to da trpiš, da plakaš in se kesas, mi priča, da imaš človeško srce! Mnogo ljudi, ki hodijo v življenju češče, ni v spoštovanju, ga nimajo... Pomiri se torej zaradi usode one nesrečnice, ki si jo obesil na monfokonskih vešalih... ona živi.«

Z nobeno besedo ni mogoče opisati, kako je ta novica presunila mojstra Leduja.

Takšno sijanje je mahoma obdalo njegov obraz, in takšna radost se je izrazila na njegovih črtah, da je dobilo to divje in okrutno obličje skoraj človeški značaj.

»Živa je!« je zamrmral, in moka megle mu je zakrila krvavi pogled.

»Da.« je dejal Manfred preprosto, »prišel sem še o pravem času, da sem jo otel...«

»Vi!...«

»Jaz!«

»Otehi ste jo...«

»Odrezal sem vrv in obudil ubogo žensko k življenju...«

»Pa ste prepričani, da živi?«

»Docela; saj še ni par dni, odkar sem jo videl zadnjikrat...«

Krvniku se je izvil globok izdihljaj; vse veselje in vsa hvaležnost, ki je bila zmožna njegova uboga, mračna duša, mu je planila v obraz, izražujoča se v nekakšnem divjem občudovanju.

Drugeč pa ni razodel z nobeno besedo čustev, ki so mu pretresala srce.

Nad nekim ranjencem, ki leži na nosilnici na peronskem tlaku, se sklanja mlada gospodična in z nekako bojaznijo tiho šepetaje ranjenemu vojaku:

»Sa kojega ste puka?«

»Sa dvajsetog, trečeg bataljona, drugog poziya, četrte čete.«

»Poznajete li narednika Živkoviča iz druge čete?«

»Poznajam, gospodjica.«

»Molim Vas, kažite mi istinu, je-li zdrav, nije se mu ništa desilo?«

»Vpraša v skrbih mladenka.«

»Ja ne mogu ništa, da Vam kažem, čuo sam samo ovo, da je pao, kao junak, a nemojte, da se bojite; moguće, da nije istina!«

»Hvala«, zehetale so ustnice gospodične komaj slišno in prejšnja rudečica sramu, izginila je iz bledega obličja.

Izginila je skozi prva vrata na prosto, da si olajša dušo s toplo — solzo...

Pomiluje sem gledal za njo. —

Skozi okno vagona gleda vojak — ranjenec. K njemu pristopi mlad gospod, ki je očitno izpraševal že celo vrsto ranjencev po svojem znanju, a nikdo ga ni poznal.

»Sa kojega si puka?«

»Sa petnajstog,« odgovori mu ranjenec.

»Poznajes li Anastazijevega, kafedžiju (kavarnar) iz Beograda?«

»Ne poznajem. Sa koje čete?«

»Sa četrte.«

»Eo, odvje je jedan narednik, ranjen u nogu sa četrte čete, možda će, da zna on, pitajte ga.«

Gospod vstopi v voz in narednik je bil njegov — brat.

Objela sta se in poljubila...

Na »platformi« vagona je stal deček in gledal v notrajnost, kako se častniki pogovarjajo z ranjenci.

Debel in dobro rejen stotnik pride iz vagona in vpraša dečka kaj hoče.

»Oću, da vidim ranjenike.«

»Eto ti, tamo jih ima dosta na peronu, ajd silazi.«

»Ove sam već video,« odgovori deček in se ne gane.

»Što mislite, da sam ranjenik?«

»Začudi se je deček, ker je bil tako nežno »vržen« iz vagona in odšel polagoma naprej.

On je pač pričakoval kaj hujšega...

Takih in enakih prizorov je bilo vse polno, toda za danes dovolj o tem.

Kaj pripovedujejo ranjenci o bitki in posebno o begu Bolgarov, katere so srbski junaki rešili pri prvem naskoku na betonske utrdbes pred Turki, pa prihodnjije.

Mars.

Pošljite naročnino, ako je še niste!

Toda pogledal je Manfreda s krotkostjo, ki je živo nasprotovala zverinstvu njegovega obraza.

Manfred ni več videl krvnika. Prekrižanih rok in s povešeno glavo je premišljal, zasledujoč misel, ki se mu je bila porodila.

Vendar pa je še enkrat poizkusil omehčati krvnika, preden je odšel.

»Torej,« mu je dejal, »ne morete v zameno za to, ker sem vam povedal, storiti drugega, kakor to, da zavlečete uro usmrčenja?«

»Nič drugega ne morem!« je rekel krvnik. »A vendar...«

»Kaj, vendar?«

»Deset let svojega življenja bi dal, da vam prilanim žalost, ki se je bojite.«

»Do vašega življenja mi ni... samo življenje svojega nesrečnega pobratima hočem otihi!«

»Vaš pobratim je?«

»Da, moj pobratim!«

Mojster Ledu je prestopil parkrat po širni in temni sobani.

Ogromno delo se je vršilo v njegovih glavah.

»Poslušajte,« je dejal, obstavši nenadoma pred Manfredom. »Namesto, da preložim usmrčenje do desete ure, ga lahko odrinem do večera... tako imate ves dan še čas... In jaz bom mogel morebiti...«

»Kaj hočete reči?«

»Videl sem že enkrat tak slučaj...«

Vojna.

SEST PROTI ENEMU!

Sklenjeno je: šest jih pojde proti nemu. Udeležile se bodo demonstracije vse velesile razven Rusije, ki pa nima nič proti temu, da se demonstrira. Toda, kakor se čuje, ne bo ostalo samo pri demonstraciji, temveč pride do blokade črnogorskega obrežja od Bara do Lješa. Zakaj ta demonstracija? Kaj se hoče doseči in kaj se doseže? Velesile demonstrirajo zato, da bi Črna gora odstopila in prenehala z obleganjem Skadra.

Toda če se Črna gora ne uda?

Za slučaj, če se Črna gora ne uda, se grozi celo z izkrcanjem vojaštva na črnogorsko obal. V tem slučaju pa že lahko govorimo o dejanskem nasilju, ki pa ne bo Evropi in velesilam v čast, kajti častno ni, če jih gre šest z gorjaci na enega! Če pa do tega ne pride, kaj doseže demonstracija?

Črna gora odklanja vtičavanje velesil.

Črna gora si z demonstracije ničesar ne dela; nasprotno, ravno v trenutku največjega napetja, groženj, žuganja — ravno v tem trenutku daje Črna gora moralne lekcije Evropi, predvsem Avstriji, ki se najbolje trudi, da dobi jamstvo za narodnostno in versko svobodo za Albance in celo — za Slovane. Z ogorčenjem zavrača Črna gora takšno poseganje v njene državne sfere.

Poslanikom velesil na njihovo kolektivno noto je Črna gora takole odgovorila.

»Črnogorska vlada se v slučaju, da se velesile glede celotne severne in severozahodne meje Albanije zedinijo, pridržuje pravico, da se glede tega posvetoje s svojimi Zavezniki. Kar se tiče notifikacije velesil glede ustavljenja sovražnosti pred Skadrom in v zasedenih krajih, katere odkazujejo velesile Albaniji, in kar se tiče izpraznjenja tega ozemlja, izjavlja črnogorska vlada z velikim obžalovanjem, da željam velesil ne more ugoditi z ozirom na to, ker traja vojska med Turčijo in zavezniki dalje in ker so velesile že ob početku vojske nasproti zaveznikom slovesno izjavile, da vojaških operacij ne bodo ovirale in hočejo varovati nevtralnost.

Kar se tiče zahteve po nujnih odredbah v svrhu uspešnega varstva muslimanskih in katoliških Albancev v okrajih, ki se odstopajo Črni gori, si dovoljuje črnogorska vlada poudarjati, da more biti edini naslov za priposestevanje vseh teh krajev, tako kar se tiče Črne gore kakor drugih balkanskih držav, le mirovna pogodba s Turčijo.

Muslimanski in katoliški Albanci v zasedenih krajih pa stoji pod varstvom črnogorskih postav, ki so naj-

»Kakšen slučaj?« je dejal Manfred trepetaje.

»Vidite... Usmrčenje se bo vršilo šele, ko napoči večer; to si upam doseči, in to vam olajša nalogo, da storite svoje v varstvu teme. Ako pa se vami ne posreči, z eno besedo... ako bo vaš pobratim obešen...«

»Kaj potem?« je dehnil Manfred ves zasopel.

»Če... potem ne hodite proč od vešal... Počakajte, da odidejo stražniki... in potem, da potem ga snemite! Poizkusiti hočem ta čudež, toda pomnite, da ne prevzamem nobene odgovornosti, da se mi posreči. Pomnite, da je v tistem trenutku vsa verjetnost za to, da odnesete mrliča!«

Manfreda je izpreletel mrzel drget.

Kaj strašnega je neki hotel poizkusiti mojster Ledu?

Kakšna grozna borba se je obetala med smrtjo in med krvnikom — na vešalih namesto na bojnem polju?

Mlademu možu je bilo pri srcu, kakor da ga odnaša nekaj v carstvo nemogočih reči...

Morda ga je popadala zopet mrljica vsled dobljene rane — bolezni, ki jo je še pospeševal strašni napor njegovih možganov...

(Dalje.)

LISTEK

M. ZEVAKO:

V senci jezuita.

(Dalje.)

Z darilom, ki sem ga prejel... bilo je res kraljevsko darilo!... ni sem vedel česa početi!... Bila je škrtljica iz cizeliranega srebra... razbil sem jo s sekuro... V njej je bila biserna ovrtnica, vredna celga premoženja... Razdaljal sem vse tiste bisere... In odtlej ne spim nič več! Kakor hitro zatisnem oči, zagledam ženo, ki se ziblje na vrvi, in slišim njene klice na pomoč... In vendar, koliko ženskih in koliko moških sem pobesil v svojem življenju, ne da bi me bila le enkrat spekla vest!...

Na kolenih, s krvavimi očmi, vse orjaško telo zrušeno v potrto, v ihtenju se stresajočo gručo — kljub vsemu temu je bil krvnik še strašen in grozen!...

Manfred pa se je sklonil k nje-mu:

»Pa če ti jaz vrnem spanje? Če ti vrnem mir vesti — kaj bi storil zame v plačilo?«

»Kaj hočete reči?« je zajecjal krvnik.

»Odgovori mi najprej: kje je Lantné?«

»V dvorcu velikega profosa!« je odgovoril mojster Ledu, ki v svoji

grozi ni več vedel, kaj dela.

»In še nekaj mi povej: ali nam hočeš pomagati, da ga otmemo?«

Krvnik je vstal in potrto zmajal z glavo:

»Če mi ne morete mojega spanja za drugo ceno vrniti, potem je vse zaman!«

»Kako to?«

»Zato, ker ne morem jaz ničesar! Ako jaz ne maram obesiti Lantnéja, ga obesi drug na mojem mestu...«

»Oh!« je kriknil Manfred z divjo boleščjo, »torej ni res nobenega sredstva več!«

»Poslušajte,« je rekel krvnik. Ali mi obljubite, da...«

»Saj ti pravim, da! Z eno samo besedo lahko končam tvoje muke in umirim tvojo vest...«

»Oh, če bi bilo to mogoče!...«

»Mogoče je, prisežem ti!...«

»Dobro torej! Storit hočem vse, kar je v moji moči, da vam pridobim časa. Kaj ukrenem, tega še sam ne vem! Toda prisežem vam, da se ura usmrčenja preloži vsaj do desete ure. To je vse, kar morem storiti... in nihče na svetu ne bi mogel storiti toliko!«

»Ali prevzameš tudi nalogo, da poveš Lantnéja, da sem še tu in da se trudim za njegovo osvobodjenje?«

»Prevzamem jo!« je dejal krvnik odločno.

In po kratkem premolku je dodal s strašno tesnobo:

»A zdaj je vrsta na vas!«

uspešnejša garancija za versko in meščansko svobodo vseh brez razlike narodnosti in vere. (Posebno tale zadnji odstavek je zelo na mestu!)

Odgovor Črne gore oziroma čin Črne gore vzbujajo nemo občudovanje, če pomislimo, da je izdan v trenutku ko vojne ladje petih velesil plovejo proti Črni gori. Črna gora se ne uda drugače, kot da se jo zdrobi, te slave pa morda vendarle ne bodo hotele velesile doseči? Če se je pa dejansko ne napade — bo demonstracija brez vspeha in tista država, ki je te demonstracije klicala za eno blamažo bogatejša.

Srbija na strani Črne gore.

Zaeno s črnogorsko vlado je tudi Srbija odgovorila velesilam:

Srbija izjavlja v odgovoru, da toliko časa ne more odpoklicati svojih čet iz Albanije, dokler nova Albanija ne bo definitivno konstituirana in nrejene državne oblasti.

Dalje tudi ne more odpoklicati svojih čet izpred Skadra, ker je po pogodbi zavezana, da podpira Črno goro toliko časa, dokler definitivno ne bo sklenjen mir.

Konečno odklanja Srbija v svojem odgovoru vsak protektorat kakor tuje države nad katoličani in muslimani v onem ozemlju, ki pride po miru pod srbsko državo.

Tudi Grška se je uprla!

Ne samo Črna gora in Srbija, tudi Grška se je uprla zahtevi velesil, da bi zapustila južno Albanijo.

London, 2. aprila. »Reuter« poroča, da je Grčija velesilam izročila uradno izjavo, v kateri odločno pravi, da nobena grška vlada ne bo odredila, da grške čete izpraznijo od njih zasedeno epirsko in južnoalbansko ozemlje, in da prebivalstvo onih krajev ne bo trpelo, da bi se izročilo Albaniji.

Tako, sedaj pa vidijo velesile delo svojih diplomatov. — Ako se bo komu hotelo reči, da je neroden, za napotje in kaj podobnega — se mu bo reklo: diplomat.

MIROVNA POGAJANJA.

Porta je sprejela predloge velesil.

To pot se je Turčija podvzela. Velesile so ji izročile mirovne pogoje 31. marca, včeraj 1. aprila je Turčija že odgovorila. In sicer so velesile predlagale, kakor je znano, sledeče: meja med Bolgarijo in Turčijo naj tvori črta Midia—Enos; o Egejskih otokih bodo sklepale velesile; Turčija odstopi Kretu; zahteve zavezniškov po vojni odškodnini ne morejo velesile podpirati; kakor se sprejme ta podlaga za mirovna pogajanja, morajo sovražnosti prenehati. — Vse te predloge velesil je Porta sprejela v celoti.

Istčasno so izjavili zavezniki, da sprejmejo obmejno črto Enos—Midia kot bazo za nadaljnja pogajanja, obenem pa bodo zahtevali tudi odstop Egejskih otokov, vojno odškodnino in predačo vseh turških čet zapadno od linije Enos—Midia. Očividno je, da se nanaša zadnji pogoj na Skader. Zavezniki so pripravljene ustaviti sovražnosti le v tem slučaju, če Turčija sprejme te pogoje.

Kljub tem soglasjem obstoja važna točka, ki bo povzročila nesoglasje med velesilami na eni in Balkanskimi zavezniki na drugi strani. Ta točka je Skader. Zavezniki zahtevajo, da se posadka v Skadru uda srbsko—črnogorski armadi. Velesile, samoobsebi s tem ne bodo soglašale in zato ne moremo reči ničesar drugače, kot da je mir še daleč, če ne pade Skader. Ko pa pade — kaj nastane potem? ...

Trzinci.

(Spisal Jos. Ciperle, meščanski učitelj na Dunaju, umrl v Ljubljani, dne 21. novembra 1908.)

1.

Trzin je vas pri Mengšu na Kranjskem. Prebivalci te vasi so tedaj Trzinci. A ti Trzinci so neko posebno prekucuharsko pleme. Pravijo, da so potomci onih slavnih rokovanj, katere je mojstrsko narisal pokojni Jurčič v svojem romanu »Rokovnjači«. In vredni potomci so Trzinci svojih slavnih pradedov rokovanj. Prekucuharji so tudi oni, kakor že rečeno. Ko bi jih kdo postavil na kak kraj zunaj zemlje, izruvali bi tudi vse vijake, na katere je privitvena zemlja v neskončnem prostoru, ter bi jo telebili, kamor bi hotela pasti. To bi bila malenkost zanje. Ker pa do sedaj še niso imeli te izvrstne prilike, poskušali so vedno svojo telesno moč na samih malenkostih, katere so jih pač seznanile z onimi mnogokrat skrivnostnimi prostori, ki se imenujejo leče, a svetovne slave si še niso mogli pridobiti. Skoda!

2.

Nekoč, in to še pred kakimi 40 ali 50 leti, so bili Trzinci jako na glas. Osobito Ljubljanci so rajši zahajali med same kanibale kakor med

Slovenska zemlja.

Iz Maribora.

Pretečeno nedeljo smo imeli tu občni zbor »Slovenske kmečke zveze«. Konstatiramo kar v naprej, da je bilo to zborovanje zelo zadovoljivo v sled dejstva, da se ga je udeležila komaj tretjina one množice, kot pred tremi leti. Odposlanec je bilo, debelo vzeto, kakih 80, vse drugo pa so bili naši duhovniki, župniki, večinoma pa mlečezobi kaplani. Na zborovanje so prignali tudi do 10 viničarjev, kot stažfo S. K. Z. Zalošten je bil pogled na to »množico« a to prvič radi »množice« in drugič, ker smo videli med navzočimi tudi par, o katerih nismo mislili, da so res toli neumni, da se puste tako neusmiljeno »vleči« od naših duhovnikov. Govor poslanca Povšeta je bil včasih kaj neslan. Prava ironija se nam je zdel patetičen protest napram državi, ki rajše kupuje »kanone«, za kmeta pa nič nima. Ja, ja, gospod poslanec bi bili radi velik ljubitelj kmetov, pa pozabijo, da so samji tudi glasovali za — »kanone«, kakor sploh vsi klerikalni poslanci. Tudi hvalospev, koliko je že naredila kranjska S. K. Z., se nam je zdel zelo žaltev. Saj dobro vemo, da je položaj kranjskega kmeta še žalostnejši, kot oni štajerskega. Pravičen se nam je zdel edino le medklic, da S. K. Z. na Štajerskem, za svoje člane »ni storila nič«. Je bil sicer na to smeh, pa doževal se nam je zelo prisiljen in nadušljiv. Dr. Korosčeva izjavljala so bila še bolj vodena. Edino zanimivo bi bilo morda to, da je ta razdiralec našega narodnega boja, čisto odkrito napovedal boj že obstoječemu sloven. obrt. in trgov. organizacijam po Slovenskem Štajerju. »Resolucija«, ki je bila prebrana, ima le to za vsebino, da naši backi popolnoma odobravajo dosedajno politiko svojih kolvov in da smejo ti delati vso slovensko politiko — na lasno pest! Kam jadraš slovenski štajerski kmet —??

Iz Ruš.

Ni mnogo slovenskih krajev tako prikupljivih, kot so znane naše Ruše nad Dravo in zelenim Pohorjem. Ponosni smo nanje mi, ponosna pa je tudi vsa slovenska ču-teča Dravska dolina. Saj so naše Ruše vzgledne v narodnem oziru v splošnem. Samo, da bi se odvadili še par starokopitnosti pri raznih pojavih našega življenja. Kar sram nas je bilo, ko smo n. pr. pri pogrebu ranjkega mlagata pretečeno nedeljo slišali, kar naenkrat nemško povelje tamošnje požarne brambe. Nekaj nas je presunilo, nekaj nas je dirnilo... Rajni je bil Slovenec, pa tudi govorilo se je izključno slovensko pri pogrebu. Ne Rušani! Kaj takega ne več! Slovenci si hočemo v vsakem oziru ohraniti do Vas zupanje in veselja. Odvadite se takih slabostij v malem, da boste čisto popolni tudi v velikem na zunaj. Pa brez zamere.

Iz Ptuj.

Naša renegatska mestna klika bi morala gladi crkniti, če bi je ne podpirala slovenska okoliška množica. Seve, Ornih in njegovi vedno in vedno računajo na slov. nezavednost. Na belo nedeljo sta bila v Ptuj pri maši tudi dva Orla v kroju. »Nemški« Ptuj je bil seveda na mah v veliki nevarnosti in fanta nista bila le aretirana, marveč sta še morala plačati denarno globo. Ne potegujemo se morda za »Orle«, bilje-zimo pa ta dogodek le, da pokažemo

slovenski javnosti, kaj si vse dovoljuje ptujska renegatska špišarija nam nasproti! Tako daleč se ne spozabijo niti v Celju in Mariboru! (Op. ured.: Radovedni smo, kaj porečejo k temu klerikalni drž. in dež. zbor. slovenski štajerski poslanci.)

Iz Komna.

»Božji mlini meljejo počasi, a gotovo!« pravi pregovor, ki se je začel uresničevati v Komnu. Našim klerikalcem je bilo to že nebrojkrat napovedano, a oni menda tega niso hoteli verjeti. Ko so bili na vrhuncu moči in slave, so nam hoteli dati glavni udarec z izvolitvijo desetih častnih občanov, a glej, ko so položili zadnji kamen stolpu klerikalizma, se jim je ta začel rušiti in od tedaj gre pot iz višave v nižavo. Klerikalni štab je bil uverjen, da se nas upa naš dekan samo s pogledom držati na udi, a mi smo mu pokazali, z nezaupnico županu in kler. starešinom, da temu ni tako. Sleddi je odzval 19 starešin in namestnikov (naprednih), no, in slednjič je prišlo, kar je moralo priti, to je odlok c. kr. okr. glavarstva iz Sežane, ki pravi: »Nalaga se tamošnjemu županstvu, da naj takoj pripravi vse potrebno za nove občinske volitve.« Z drugimi besedami rečeno: Ne spadate več tja, torej napravite prostor drugim. Preteklo nedeljo je imelo »Sadjarsko društvo za komenski okraj« občni zbor. Brezskrbnih obrazov so se zbrali odborniki (po večini klerikalci) v bivšem farovškem skednju, ki pa je predeljen v dvorano »Slov. kat. izobraževalnega društva«. Veselih obrazov so se menili, ker gotovi so bili svoje zmage. Njih pristašev je bilo kakih 15 navzočih. Kot da bi strela udarila med nje, posebno obledel je predsednik g. Goduči Miroslav iz Komna št. 18, ki je znan čitateljem »Dneva« iz »Komenskega Balkana«, ko se je prikazal na vratih v vsej svojej oblinosti, sam Bog nas varuj, oni — Švara, ki jim je pripravil do sedaj edino le bridke urice, a za njim cel roj udov, ki pa ni obetal njim nič dobrega. Naša gospoda notar in dekan gledata klislo... Predsednik otvori zbor s hvalisanjem samega sebe. Po tajnikovem poročilu, ki ni trajalo več kot pet minut, je predlagal dr. Kotnik naj se izreče odobro za velikanski trud zahvala »z gor povzdignjenimi rokami«. Predsednik, da na glasovanje, a od navzočih 44 udov jih je bilo le 17 za zahvalo, a ostali proti. Predlog je padel. Dekanu se obraz daljša... Notar postaja razburjen... Predsedniku zmanjkuje sapa... ker take »hvalečnosti« za svoj »velikanski« trud ni pričakoval. IV. točka: Volite novega odbora. Dr. Kotnik razburjeno predlaga, naj ne-udi zapustijo dvorano. Predsednik takorekoč zapodi nekaj mirnih ljudi iz dvorane. Tem potom vprašamo, kako pravico so imeli do tega? Občni zbor je vendar javen, k takemu ima vstop vsakdo, posebno pa če ne moti nikogar. Štirikrat so šteli ude, štirikrat revidirali udnine itd. samo, da bi kaj našli, ki bi povzročilo kako besedovanje, da bi lahko občni zbor zaključili, in prenesli na drugi dan. Notar predlaga predsedniku zopet Mir. Goduči; protipredlog pa je bil za Josipa Švara. Komen 161/88. Klerikalci — pa! Glasuj! Švara 25 glasov, Goduči 19. Bil je izvoljen naprednjak Švara. Dekanu je postalo vroče... Notariu primanjkuje zraka... Bivšemu županu, menda sedanjemu upravitelju z »njegovimi lajtnanti« je postala dvorana zadušljiva, ker zrak

je postajal napreden, in vsi ti so jo odkurili iz dvorane, ki služi »veri in omiki« in jo prepustili naprednjakom. Komenski Odrin se je predal. Podpredsednikom je bil izvoljen g. Josip Kovačič št. 41; nato še po-terbno število odbornikov, vsi — naprednjaki. Tako se je začel poraz dekanove nadvlade v Komnu. Komenci le tako naprej in pokažimo jim, da se upamo vladati sami sebe, brez, da bi hodili h komu k »raportu« najmanj pa h kakemu dekanu, čegar delovanje naj bo posvečeno edinole cerkvi, ker on je edino njen zaročenec. V tem »ničnostnem« svetu naj bodo delavci na polju politike oni, ki so v to poklicani. Kristus je ukazal učiti: »Ljubite se med seboj«, a ne pridgati o »Soči«, »Dnevu« itd. Na svidenje!

Dnevni pregled.

Mi, in veliki trenotki naše politike. Ne bom napisal kakšne razprave, hočem pa opozoriti na nek nedostatek, o katerem se mi dozdeva, da je že tudi marsikdo drug o njem razmišljal. V našem narodnem življenju v podrobnem, v onem nas južnih avstrijskih Slovanov pa v splošnem, je vse polno trenotkov, ki bi že sami po sebi zahtevali, da imamo tudi sami za se v rokah moč, z vsemi silami pred javnostjo — tudi najširšo — braniti naše interese. Morali bi jih z vso vehemenco dati, ozir. zastopati zlasti Nemcem nasproti t. pr., imeti bi morali za se svoj nemško pisani list, v katerem bi se osredotočevale vse naše težnje, ki bi bil naša obrana v pravem pomenu besede. Zlasti zadnje poletje smo radi tega mnogo zgubili. Imamo sicer Slovenci močno in lepo razvito slovensko dnevno časopisje, vprašanje pa je, če nam le to popolnoma zadošča! Nemški dnevnik informirjo nalašč Nemce dan za dnevom napačno, vsled česar — in to je popolnoma naravno — zgubljavamo marsikakšnega med njimi, kojega simpatije so bile preje — vsaj iz stališča narodne pravico-ljubnosti — na naši strani. In vrhu tega, nemške dnevnike do stalne polemike z nami. Dobili bi s tem nedvomno mnogo terena. Da nisem imel pred dnevi priložnosti govoriti z nemškim politikom — drž. in dež. poslancem gor. štajerskim — bi se bil gotovo kedaj pozneje oglašil. A mož mi je sam dejal: »Dokler bo naša žurnalistika stala na polju časnikarstva Vam nasproti brez močne od-pore v istojezičnem časniku, bo Vam težko, se nam ustavljati. Kaj pa hočete? Če se Vi še tako branite v slovenskem časniškem gozdu, je odmev le slaboten in lahko nam je, Vašo slovensko polemiko popolnoma zamolčati. Postavite nam močnega nasprotnika in vsilite nam žnjim, da Vas upoštevati moramo.« Dozdeva se mi, da ima mož popolnoma prav, zlasti v teh dnevih, ko nas poleg vseh ostalih, pobija še gostobesedni dr. Rostohar s svojimi brbljavostmi in slavoželjnostjo v »Unionki«. In konečno: Ali ni ravno epizoda »Rostohar—Union« najboljši dokument danes navedenega? Zdi se mi ta tema dovolj zanimiva, da se oglašim še kdo drugi, a ne samo iz krogov naše žurnalistike, marveč tudi iz ostale naše javnosti. Spectator.

Bombardirajmo! Dan na dan slišimo o bombardiranju na Balkanu. Naši južni bratje žrtvujejo življenje in imetje, da rešijo domovino, in da osvobodijo, kar je bila nekdanj njih last. Bombardirajo in zmagujejo. Kaj pa mi Slovenci? Ali je v nas še kaj krvi, še kaj navdušenja in prave po-

žrtvovanosti? Pogledimo, kako gre Balkanec v boj za narodno stvar. Sledimo jim — bombardirajmo! To da kje, koga? Saj ni trdnjav... O so trdnjave — tudi mi imamo domovino, ki jo je treba rešiti. Bombardirajmo te dni nabiralnike naše Ciril Metodove družbe — Sokola in drugih družtev, ki skrbje za naše trdnjave. Bombardirajmo! Ako vržeš vanj krajcar — misli, da si ustrelil s puško, ako vržeš nikl, misli, da si zavril strojno puško — krone naj bodo kanonske krogle — petakoni pa naj veljajo za težke poljske topove — petak odleže za en jurš pod naslovom »pet na nož«. Slovenci bombardirajmo! Vse družbe naj tekmujejo med seboj v bombardiranju, pripravljaj naj se tudi »generalni naskok«, ki ga bomo storili ob prvi priliki, ko zaslišimo zopet o kaki večji zmagi s tem, da položimo »kamene« ali večjo svoto za naša društva, nasvet je resen. Ako Črnogorec, Srb ali Bolgar pustil vse in gre s svojo krvjo branit domovino, zakaj bi mi ne bili zmoini žrtvovati par krajcarjev. Ako hočemo biti bratje svojih južnih bratov — bombardirajmo. Ako hočemo biti vredni veliki zmag — bombardirajmo tudi mi. Po naših gostilnah stojte nabiralniki prazni — in naše trdnjave padajo. Bombardirajmo!

V današnjem drugem podlistku prinašamo črtico »Trzinci« iz peresa pok. Jos. Ciperle. — Josip Ciperle je bil meščanski učitelj na Dunaju in je umrl v Ljubljani dne 21. nov. 1908. Josip Ciperle je bil marljiv in nadarjen mož — posebno se je pečal s pedagogiko. Zanimale pa so ga tudi druge vede — in ni pozabil svoje ožje domovine. Njegova gospa vdova nam je izročila nekaj manjših spisov, ki jih bomo priobčili. Vsi se odlikujejo po lepem jeziku — po krepkih mislih in zdravih dovtipih. Iz teh kratkih spisov se kaže kre-menita slovenska duša. Zato opozarjamo nanje.

Dalmatinski duhovnik o mučeništvu. Spljetska »Svoboda« prinaša sledečo vest: Pri veronauku je katehet Don Ante Alfrevič govoril o mučeništvu in dejal: »Tudi 20stoletje ima svoje mučeniške. V minulih dneh je umrl mučeniške smrti prepričan katolik zato, ker je otroval. Mučeni-k je: pater Palčić. Otroci so molčali in so začeli debelo gledati kateheta. Tega mučeniška so ubili Srbi, ker so hoteli, da bi prestopil na pravoslavje, in ker ni hotel, so ga mučili in naposled ga je en srbski vojak prebodel in s sabljo razseknil na kosce.« »Ni res, ni res« — so zakričali otroci. »Palčić je bil puntar, ki je šuntal Annavte proti Srbom in Črnogorem.«

Ljudska knjižnica v Mariboru (Narodni dom) je štela meseca sušca t. l. 202 čitatelja, ki so si izposodili 405 knjig. — Knjižnica ima vse najnovejše knjige in je dostopna brez izjeme vsakomur; kupi si izkaznico za 20 vin. na katero dobi 12 knjig. Izposojajo se vsak torek in četrtek od 7. do 8. ure zvečer in vsako nedeljo od 9. do pol 11. dopoldne.

Z moškega učiteljsca v Gorici. O tem zavodu smo čitali v začetku tekočega šolskega leta marsikaj lepega. »Dan« nas je temeljito seznanil z katehetom dr. Kobalom. Seveda: Gospoda sedijo na previsokem stolčku, da bi poslušala pritožbe in korigirala svoje postopanje z g-jenci. In če se zopet oglašamo, ne delamo tega zaradi njih, ker njih srca so otopela. Mi govorimo javnosti, in ona naj sodi! Pred kratkim se je zgodilo, da so izobčili iz zavoda nekega študenta. In odkrito poveda-

rodostojno izpričati, da je dobil ta denar po pravični poti, so ga zaprli. Dognali so potem tudi pravično, da sta to tista tisočaka, katere je poneveril oni v Trzinu nakresani defravdant. Tisočaka sta šla potem za železna vrata tedanje justične palače na Zabljeku. Toda v slavo ljubljanske deželne sodnije bodi povedano, da so dobili obsojeni Trzinci radi pretepa tega goljufa jako milostljivo kazni. Upoštevala je namreč sodnija:

»Da brez trzinski vrlih korenjakov, Ne bil bi videl gospodar več tisočakov.«

6

Pri vsi svoji divjosti so pa bili Trzinci veliki babjeverci. Nekega dne pozno zvečer so se jako hudo pretepali. To ni bilo sicer nič navadnega v Trzinu. Zakaj so se pretepali, o tem niso nikdar razmišljali. Pretep jim je bila potreba, kakor lačnemu kos kruha. Oboroženi so bili s palicami, gorjaci, koli in plankami, ki so strašansko padale po glavah, plečeh in hrbtiščih hrabrih Trzincev. Marsikateri teh junakov je bil že oblit s krvjo.

Kar naenkrat se začuje od daleč zvonček, ki je naznanjal, da nese duhovnik umirajočemu zadnjjo popotnico. Mahoma telebijo trzinski bojev-niki svoje gorjace in kole daleč od sebe, pokleknejo kraj ceste, ter se

Trzinci niso bili pripravljeni, in pustili so žensko.

To dejstvo je pa kuriralo popolnoma to žensko. Od tistega dne se ni nikdar več sprla s svojim možem, kajti domišljala se je, da je bila to božja kazen, da je prišla Trzincem v roke, ker je bila vedno preveč groba s svojim možem. In zakon njiju je bil od tega dne postlan s samimi rožicami.

5.

Nekoč je prišel tudi neki defravdiran denar po njih v roke pravemu gospodarju. Ne more se sicer reči, da so ga z dobrim namenom izročili mu, a zgodilo se je le. Bilo je takole:

Nekdo je poneveril večjo svoto denarja v Ljubljani, zbežal od tod, ter jo krenil proti Dunaju. Takrat še ni bilo železnice. Ko je prišel v Trzin, napadli so ga Trzinci po svoji stari šegi in navadi, kakor vsacega, ter ga potokli na tla. Ko je potem ležal v nezavesti, prebrskali so vestno vse njegove žepne ter so tudi srečno našli ponever, svoto, med drugim tudi dva bankovca po tisoč goldinarjev. Ta dva tisočaka sta bila pa osodopolna zanje. Poslali so potem nekega Trzinca, ki je najpoštenjeje izgledal, v Ljubljano, da ju tam izmenja za drobiž. Toda Ljubljančanom se je zdel tudi ta Trzinec jako sumljiv, ter so ga izročili slavni ljubljanski policiji. Ker se pa ni mogel tu ve-

ni Trzinci celo s hromci niso imeli usmiljenja. Osupnjen pogleda berač krog sebe in milo zajoče: »Oj, usmilite se ubozeга hromca!« Toda v odgovor prileti zopet poleno in zopet poleno. Berač pa ne bodi len, stori, kar bi storil vsak pameten človek na njegovem mestu, dene berglje čez ramo, ter jo urnih krač odkuri iz Trzina.

Od tistega dne ga vsaj Trzinci niso več videli hoditi ob bergljah. Ozdravila ga je čudotvorna moč trzinskih polen.

4.

Nekoč so kurirali neko prav prepirljivo žensko. Ta ženska namreč je posebno s svojim možem jako mnogokrat kregala. Nekoč se je tudi sporekla z njim prav robato ravno pred trzinsko vasjo. Tako se je razkačila nad njim, da celo z njim ni marala iti dalje, ter kar sama divjala v Trzin. Mož njen pa, jako miren človek, je krevsal počasi za njo, misleč si: Kedar se boš nadirjala, se boš pa ustavila!

Toda v Trzinu so jo ustavili Trzinci, da ji malo ohlade prevročo njeno kri. Ženska pa začne z milim glasom klicati svojega moža: »Ljubi Andrejček, kje si, kje si! Pridi na pomoč, pridni na pomoč!« Tako ljubeznjivo ga še nikdar ni klicala. In prikrevsal je tudi v resnici Andrejček s samokresom v roki. Na tako orožje pa

Trzince. Trzinec je bil takrat sploh bitje napolnjeno z vsemi nečloveškimi grdobami in hudobijami. Mnogo, mnogo se je čulo o krvavih napadih, nasilstvih in ropih, katere so baje povzročali Trzinci.

Strašno, strašno so se vedli Trzinci. Zdaj so koga zaklali, zdaj so koga malo oklali. Zdaj je moral kdo radi njih v krtovo deželjo, zdaj so poslali koga rakom žvižgat. Zdaj so mogli komu v nebesa, zdaj so pahili koga naravnost v pekel. Zdaj so zmeččali komu možgane, zdaj so preklali komu butico. Zdaj so zrahljali komu rebra, zdaj so prizadeli komu drugemu kako prej neznano srčno rano, katara mu je povzročila večno spanje. Zdaj so okresali koga, zdaj so komu nabrusili pete. Zdaj so izbili komu oko iz glave, zdaj so stopili komu drugemu prerobato na kurja očesa. Zdaj je bil kdo zadavljen v Trzinu, zdaj zopet na kak drug način prestavljen v boljše življenje, kjer se mu ni bilo treba bati Trzincev.

3.

Učinili so pa tudi marsikaj dobrega in koristnega na tem svetu. Celo ozdravili so koga. Tako je šel nekega dne neki berač ob dveh bergljah skozi Trzin. Videlo se je, da je hoja zanj jako mučna, kajti ubožec je bil hrom. Naenkrat pa prileti nanj poleno iz neke trzinske hiše. Hudomuš-

no, da še doslej ne vemo za vzroke, ki bi zadostno opravičevali izključitev. Morda jih bodo znali povedati gospodje profesorji, ki so glasovali za izključitev? Pa jih ne bodo povedali, ker jih ni. **Doslej namreč zadostnih vzrokov niso povedali.** — Da je dotični študent obiskoval neka znanstvena predavanja in iz kolegijskega predavatelja, to vendar ne opravičuje tako hitre izključitve. Gospod profesor Petrossini pravi, da se je študent vedel arogantno. Morda zato, ker je pri zaslišanju z mirno vestjo rekel, da le **hlapci in hinavci se lažejo in da svobodni človek govori resnico?** Ali pa zato, ker ni hotel podpisati od njega nepregledani zapisnik? S stvarjo se bo pečal še deželni šolski svet. Da bi le razsojal pravično in ovrget brezobzirno kruto obtožbo učiteljskega zbora! Sicer: Studentje, učiteljski, zakaj ne protestirate in branite čast učiteljskega imena v Kopru? Vi pa Finžgar, Kobal, Lavrenčič: Ne bo Vam teknila avanzma pridobitvenost, da ste vrgli mlado življenje na cesto. Take stvari se gode le po slovenskih zavodih, kjer so kateheti zavladali z vsjo klerikalno mogočnostjo. Bomo še pisali o tem.

— **Gasilno in reševalno društvo v Kranju naznanja sklep,** po katerem se ne bo več udeleževalo procesij in da omeji svojo soudeležbo pri požarih in nesrečah le na mesto Kranj. Zadnje utemeljuje s tem, ker deželni odbor kranjski noče dati podpore. Dopis se vzame na znanje. To je vzgledno društvo, temu pa bi sledila tudi druga!

Bitka s steklenico. Kakor vemo vsi, so Trzinci strašno razburjive narave, in to že iz starih, starih časov. Kakršni so že bili stari Trzinčji, taki so sedaj tudi njih potomci. Naenkrat jim zavre v glavi kri, katere ne pohladi niti pet polnih škafov vode. France Rebolj je tudi Trzinec in kot tak ima hudo vročo kri. Ej, kadar mu ta zavre. Drugače je posestnikov sin in je star devetnajst let. V teh letih pa kakor bi imel človek sršene v sebi. Dne 2. marca t. l. je sedel v Strmoletovi gostilni v Trzinu posestnikov sin Friderik Narobe. Ni sedel sam. Druščino mu je delala polna steklenica, ki se je bahato šopirila na mizi in iz katere je Narobe zdajpazdaj srkal njeno vsebino, ki pa nikakor ni bila, brezalkoholna; podomače povedano: Friderik Narobe se je naslajal ob rumenem pivu. Bilo je že precej pozno, ko so se odprla vrata gostilne in v sobo je stopil Franc Rebolj. Glava mu je delala precej krasne loke od desne na levo in od leve na desno, kar je pričalo, da je Franc Rebolj ali pijan ali pa utrujen in zaspan, bi vendar ne hodil v gostilno. Rebolj si je naročil piñče in sedel moško za mizo. Kmalu pa mu je začela cincati glava, dvignila se je še enkrat, dvakrat, nato pa se poobrila z mizo in jo je poljubila, to se pravi: Franc Rebolj je zadremal kakor kralj Matjaž. To ravnanje kralja Matjaža, oziroma Franceta Rebolja pa ni bilo nikakor povšeči Frideriku Narobetu. »Kaj bo hodil v gostilno spat kunjo? Naj rajši doma ostane! Tako je!« In Friderik Narobe je sklenil, da bo napravil s Francetom Reboljem kratek proces. Vzel je kozarec piva in se je približal dremajočemu kralju Matjažu. Napravil je z roko čudovito gesto in ubogi zaspani kralj Matjaž je imel naenkrat vso vsebino kozarca za

začno poniž, križati in skesano trkati ob prsi. Lepo je bilo pogledati klečeče Trzince ob cesti.

A ko se je oddaljil duhovnik od njih, skočili so takoj tje, kamor so vrgli prej svoje bojno orožje, a glej! naskli niso ničesar več. Iskali in iskali so dolgo, a našli niso le nič. Iznašli so pa v svojih bistrh buticah, da je bil to prst božji, da jim je Bog sam skril to orožje, češ, jaz hočem, da se ne pobijate. In odšli so mirni vsak na svoj dom.

Več dni so živeli potem v trdni veri, da je zmanjkalo orožja vsled božje volje, in niso se tudi pretepali. A prišlo je vendar na dan, da so se med tem, ko so klečali Trzinčji ob cesti, priplazile njih ženske do kolov, jih pograbile in odnesle domu. Ko so izvedeli to, začeli so se med Trzinčji zopet običajni pretepi.

7.

V najnovejšem času se sliši malo o Trzinčih. Počasi se pomikajo med dekadente. Užene se namreč vsaka stvar na svetu. Užene se star lev, užene se najsrboritejša babnica, užene se največji galantnež, užene se najljubejši državnozborni kričar, in iz krvoločnih tigrov postajajo Trzinčji preprosti ljudje. Njih pretepaška slava blede od dne do dne. Njih slavni pračedje, glasoviti rokovanjčji bi pljunili z zaničevanjem na te potomce — trzinske dekadente.

vratom. To mu gotovo ni bilo bogve kako prijetno, zakaj kralj Matjaž je kakor bi ga kača picila skočil pokonci in zagromel: »Kdo pa me je polil? Auf!« In kralj Matjaž se je oborožil s pivsko steklenico. Ko je Friderik Narobe videl, da je narobe napravil in ko je spoznal, da mu grozi kralja Matjaža bridki meč v podobi pivske steklenice, je pobegnil. Pa ne iz sobe. Na mizo je skočil: »Tu je zdaj moja trdnjava, tu na visokem kralju. Kakor niso Črnogorci mogli dobiti Skadra in ga še niso, tako bom tudi jaz na tej višini na varnem. pa četudi napravi Rebolj juriš!« si je mislil hrabri Friderik Narobe. Pa je zopet narobe mislil. Rebolj je res napravil juriš in je slavno zmagal. Njegova krepka roka je visoko dvignila meč — steklenico in je zadela z njo Narobeta v glavo in sicer v obližje senca. Trdnjaskemu junaku se je kar posvetilo v glavi in zdelo se mu je, da bi je njegova zadnja ura in da bo treba trdnjavo predati. Skočil je z mize in se je hotel še z zadnjimi močmi boriti za svojo trdnjavo. Pa ni bilo več treba, zakaj sovražnik se je umaknil v sosednjo čumnatost. »Za njim!« se je zasvetilo Narobetu maščevanja polno oko in udrl jo je za sovražnikom. Ta pa je že davno izginil. Trdnjava je bila sicer rešena, toda njen poveljnik je bil ranjen. Izmišlilo so mu rano in ga obvezali. Trdnjava pa je bila vendar rešena. Kaj lahko pa bi se zgodilo, da bi jo sovražnik začel z nova naskakovati. Ob pravem času pa je prišlo poročilo o bitki na ulio veselam — senatu deželnega sodišča, ki je sovražniku prepovedalo nadaljno bombardiranje trdnjave. Poklicalo pa je tudi na odgovor oblegovalca — Fr. Rebolja. Ah, in zmagalec Narobete trdnjave je bil včeraj obsojen na štirinajst dni strogega zapora. Junak je sklonil glavo in je molčal. Gotovo si je mislil: »Sic transit gloria mundi!«, tako mine slava sveta.

Maškare v Domžalah ali žalostna zgodba o remelju. Ta zgodba se je vršila letos na pustni torek v Domžalah. Pustni torek je pustni torek. Že od nekdaj je pri nas navada, da imajo na ta, sv. Pustu posvečeni dan, maškare glavno besedo. In tako se je zgodilo tudi letos v Domžalah. Fantje so se napravili v gostilni pri Janežiču za maškare in so začeli kot taki svoje rajanje. Maškar je bilo po celih Domžalah vse polno. Ljudje so se jim smejali in jim dajali tu denar, tam vino. Vino seveda v gostilnah. In maškare so začele piti in so pile tako, da so bile dvakrat maškare. Ena izmed teh maškar je bil tudi France Jenko, 19letni posestnikov sin iz Domžal. Kot maškara je hodil od gostilne do gostilne in je popival in zbijal šale. Razume se, da se ga je slednjič že precej nalezlo. Slednjič je Jenko našel prijatelja — bilo je že precej pozno — v gostilno Matevža Cerarja, kjer si je zopet namakal jezik v vinu. Kmalu za Jenkom pa je stopil v gostilniško sobo tudi hlapec Janez Urbanija. Ko je ta Jenka zagledal, se mu je njegova, Jenkova, maska zazdelo silno neumna. Šel je torej k maškari Francetu Jenku in mu je strgal peresa raz klobuk. No, Jenku to seveda ni bilo povšeči in planil je na Urbanijo kakor razjarjen ris. Začela se je borba z nohtmi in Jenko je bil kmalu ves razpraskan po obrazu. Bitka se je slednjič končala za zmiorom, posebno ker je odšel hlapec Urbanija domov v svoj hlev spat. Tam je namreč ležal. Bil je precej vinjen, legel je na posteljo in je kmalu zaspal. Luči, ki je bila v hlevu pa ni ugasil. Takole okrog polnoči je bilo, ko se hlevna vrata nenadoma odpro in iz noči stopita v hlev dve grozeči postavi izmed katerih je imela prva v rokah remelj. Ona postava, ki je imela remelj v rokah, je bliskoma prihitela k Urbanijevi postelji. In Urbanija je strahoma videl, kako se je remelj dvignil in Urbanija je strahoma občutil, kako ga je remelj drugič dvignil in Urbanija je nato še nešteto krat strahoma videl, kako se je remelj dvigal in ga z njim božal — ona grozna postava je bil Jenko maščevalec. Sodišče pa ni bilo z njegovim maščevanjem prav nič zadovoljno in Jenka maščevalca obsodilo včeraj na dva meseca težke ječe. Ono drugo postavo, ki je stopala z Jenkom ono noč v hlev, kjer je Urbanija ležal — Janeza Habjana — je vsled pomanjkanja dokazov oprostilo. Tako se je končala torej žalostna zgodba o domžalskih maškarah, o remelju in o Jenku maščevalcu.

Pri streljanju iz možnarja ponesrečil. Na Veliko nedeljo je streljal

iz možnarja 50letni posestnik Janez Brenc iz Dovja. Po lastni neprevidnosti se mu je pri nabijanju naboj izprožil in celi strel ga je zadel v levo stegno in ga težko poškodoval.

Se ena nesreča pri streljanju iz možnarja. Te dni sta hotela tovarniška delavca Jože Logar in Mihael Papler odstraniti iz nekega možnarja star naboj. Ko sta naboj vrtala, se je možnar nenadoma izprožil in celi naboj je zadel delavca na obe roki in oba težko poškodoval. Tudi nesreča po lastni neprevidnosti.

Dva nasilneža. Samski Ignacij Kmet je bil že od Novega leta uslužben kot hlapec pri posestniku Francu Maroltu v Obrijah. Na Veliko ponedeljek ga je obiskal njegov brat France Kmet in je ostal tam še naslednji dan. Oba brata sta obiskala več gostiln in sta prišla precej natrkana domov, vsled česar je nastal med njima in med posestnikom Maroltom prepir. Oba fanta je Marolt porinil skozi vrata in ta za njima zaklenil. Z gnojnimi vilami in z odprtim nožem sta razgrajala nato siloma vdrla v hišo in sta grozila Maroltu, da ga bosta ubila. Marolt je ves prestrašen pobegnil. Brata Kmet sta nato razbila stensko uro, razlila sta iz neke posode deset litrov mleka in poškodovala še več druge hišne opreme. Oba je orožništvo aretiralo in izročilo deželnemu sodišču.

Ciril Metodova družnica na Brdu pri Lukovici ima svoj občni zbor v soboto 5. aprila t. l. ob 7. uri zvečer v gostilni gosp. Smrkolja, sedaj Pungartnik in Blatnik. Dnevni red: 1. Pozdrav načelnika. 2. Poročilo tajnika in blaginjskega. 3. Volitev odbora. 4. Slučajnosti. K obilni udeležbi vabi odbor.

Jadranska banka. Dne 30. marca t. l. ob 10. uri dopoldne se je vršil VII. redni občni zbor delničarjev Jadranske banke v Trstu. Zborovanje je vodil predsednik banke, njegova ekselencija Niko baron Nardelli. Čista bilanca per 31. dec. 1912, izkazuje sledeče stavke: Aktivna: Gotovina v blaginji 971.836 K 50 v, menice 7.207.618 K 10 v, vrednostni papirji 2.218.030 K 81 v, konzorcijski posli 360.922 K 12 v, dolžniki 22.196.575 K 64 v, nepremičnine (bančna poslopja v Trstu, Spljetu in Šibeniku) 670.862 K 40 v, inventar 98.606 K 86 v, prenosne stavke 175.310 K 95 v, skupaj 33.899.763 K 38 v. Pasivna: delniška glavnica 8.000.000 K, rezervni zakladi 642.283 kron 58 v, vloge 6.556.868 K 72 v, upniki 18.018.507 K 36 v, nedvigljiva dividenda 1847 K 50 v, čisti dobiček 680.246 K 22 vinarjev, skupaj 33.899.763 K 38 v. Kakor iz pregleda razvoja razvidimo, je Jadranska banka tudi v preteklem letu lepo napredovala; skupni promet je znašal 1.457.379.822 K 58 v (lani 913.107.548 kron 58 v). — Jadranska banka je otvorila v minoletem letu dve novi podružnici in sicer v Kotoru in Metkovicu, in je s tem razširila mrežo svojih podružnic na 8. Podružnico v Kotoru je pridobila banka s tem da se je z njo fuzionirala že dolgo vrsto let obstoječa dobro vspevajoča Hrvatska bankovska štedionica. Predlog upravnega in nadzorstvenega sveta glede razdelitve čistega dobička je bil enoglasno sprejet in se bode izplačala za leto 1912, kakor lani 6¹/₄% na dividenda t. j. 25 K po delnici (glej današnji inšert). Dividenda je plačljiva od danes pri blaginjski banke v Trstu, Dubrovniku, Kotoru, Ljubljani, Metkovicu, Opatiji, Šibeniku, Spljetu in Zadru. V dopolnitev nadzorstvenega sveta Jadranske banke je bil enoglasno izvoljen g. dr. M. G. vitez Domene-go, zastopnik generalnega ravnatelja c. kr. priv. južne železnice itd. na Dunaju.

Ljubljana.

— **Se par dni** in »Balkanska vojna« — izide bogato ilustrirana, na 80 straneh za 20 vinarjev. — Opozorjamo naše naročnike, da čim prej pošljejo naročnino in da nam sporoče, da hočejo knjigo imeti. Dobro bi bilo, da bi jo po deželi naročali po več izvodov skupaj.

— **Nemščina prva!** S podpravljenjem policije se je slovenski značaj Ljubljane še bolj germaniziral. Ne le da so uvedli skrajno neukusne in kakor se je že na Dunaju izkazalo, tudi popolnoma nepraktične **pickelhaube**, zaradi katerih stražniki poleti omedlevajo, pozimi pa v glavo zmrzujejo, — tudi **uradni jezik** bo seveda nemški. Doslej je policija uradnovala povsem slovenski, kar je bila na slovenski zemlji le njena prokleta dolžnost. A tudi napisi nad stražnicami bodo **nemško-slovenski**. Na okroglih tablah z orlom v sredini bo **glavni napis nemški**, in spodaj primerno ponižan, še slovenski napisek. Tako bomo imeli v Ljubljani poslej **k. k. Sicherheitswachtpostne!** Po čegavi zaslugi, g. dr. Susterski?

— **Javen shod** priredi »Politično in gospodarsko društvo za Poljanski

okraj« danes zvečer ob 8. v gostilniških prostorih »Na klavnici«, Mesarska cesta št. 4. Govori deželni poslanec g. dr. V. Ravnhar o predmetu »**Vodne sile ob Ljubljani in mestna občina.**« Zadeva je za vsakega prebivalca mesta Ljubljane največjega pomena. Razen tega pridejo na razgovor še druga gospodarska vprašanja. Komur je za prospeh Ljubljane, naj se shoda udeleži!

— **Druga benefična predstava** dramskega občja slov. gledališča se vrši danes v četrtek. Vprizori se zabavna burka s petjem »**On in njegova sestra.**« Glavne vloge so v rokah gospoda Jos. Povheta, gospoda Skrbinskega in gđe Vere Danilove. Sodeluje vse dramsko osebje. Pri predstavi svira orkester slov. filharmonije. Predstava, ki jo režira gospod Povhe, se vrši v prid dramskemu osebju, torej izven abonementa, za lože nepar. Upamo, da bo izkazalo občinstvo to pot našim marljivim igralcem s svojim obiskom v večji meri svojo hvaležnost, nego je to storilo pri tako žalostno obiskani torkovi predstavi.

— **K poročilu o »Čebelarstem društvu«** omenjamo, da je tajnik in blaginjski tega društva Hinko Zirkelbach, ne pa Ivan Zirkelbach, knjigovodja pinarne.

— **Iz Simon Gregorčičeve javne ljudske knjižnice v Ljubljani** si je 987 strank v mesecu marcu izposodilo 3015 knjig. Povprečno na dan 110 knjig. Letos se je že izposodilo 9146 knjig. Knjižnica šteje okrog 6000 zvezkov.

— **Mestna hranilnica ljubljanska.** Promet meseca marca 1913. 1643 strank je uložilo K 841.155.13. 1512 strank je dvignilo K 1.031.862.58. Stanje ulog K 41.811.088.72. Število uloženih knjižic 29.054. V I. četrtletju 1913 se je hipoteknih in občinskih posojil izplačalo K 468.721.66, vrnilo kron 416.515.55. Stanje posojil kron 26.634.810.35.

— **Kinematograf »Ideal«.** Danes se predvaja zadnjikrat senzacijski kriminalni roman »**Železna roka**« ali »**Beg iz Bagua.**« Velekomičen je film »**Jokey iz ljubezni**« z Maks Linderm. V petek drugi del senzacijskega filma »**Ljudje med ljudmi**«, ki je vzbudil pretekli teden velikansko zanimanje. V soboto »**Obleganje Od-rina**«, najboljši dosedaj kazanih filmov.

Trst.

Smrt, nesreča na krovu norveškega parnika »Bratsland«. Kapitan umri zaradi padca. V ponedeljek zjutraj okoli 7. ure so razkladali pred livarno pod Škedenjem premog s parnika »Bratsland«, ki je priplul te dni v naše pristanišče. Nesreča pa je hotela, da je padel iz koša velik kos premoga ravno takrat, ko je bil kos dvignjen najvišje v zrak, da bi ga nato spustili na breg. Premog je padel ravno na kapitana parnika, Alojzija Hansena, starega 37 let, iz Brevika na Norveškem. Težak kos je zadel kapitana s tako silo, da se je omočil in izgubil ravnotežje in je padel s poveljevalnega mostu, na katerem se je nahajal. Ubogi kapitan je padel na krov in obležal nezavesten. Ko so prihiteli k njemu nekateri mornarji, so ga zagledali vsega v krvi, na glavi pa je zijala grozna rana. Nemudoma so poklicali švedskega zdravnika dr. Freibergja, ki je prišel takoj na mesto nesreče. Ko je pregledal ponesrečenca, je spoznal, da ima revež razbito lobanjo in strto vratno vreteno. Telefonično je bil poklican avtomobil z zdravniške postaje, ki je prepeljal mladega kapitana v bolnišnico. Čez pol ure pa je že izdihnil, daleč od svoje domovine.

Pozlačen baker. V zadnjem času je bilo mnogo ljudi ogoljufanih, ker so nakupili predmete, ki so bili le pozlačeni, a so jih plačali za zlato. Policija je pridno zasledovala te goljufive pozlatarje in jih je tudi nekaj izsledila in zaprla. Včeraj pa je prišel na vrsto zlatar Aleksander Tamaro. Bil je na sumu, da pozlačuje baker in ga prodaja za zlato. Včeraj se je izvršila hišna preiskava v njegovi trgovini in na stanovanju v ulici Massimo d'Azeglio št. 3. V trgovini ni mogla najti policija nič sumljivega, pač pa so našli v njegovem stanovanju več klopčičev bakrene žice in večjo zalogo tenkih zlatih ploščic in nekaj platine. Zlatar je bil aretiran in najdene sumljive predmete je policija zaplenila. Zlatar pride pred sodišče.

Predržnost tatov. Konja in kočijo so odpeljali iz hleva. Alojziju Erzetiču iz Kormina, ki stanuje v ulici Bariera veechia 39, so ukradli tatovi konja in kočijo. Ponoči so se splazili v hlev, kjer je imel Erzetič konja, razbili vrata, vpregli konja v kočijo in se odpeljali. Hlev se nahaja v ulici Bosco 12. Ko je prišel zjutraj Erzetič v hlev, ni našel ne konja, ne kočije. Podal se je nato na policijo in je javil tatvino. Konja in kočijo je cenil na 1600 K. Erzetič

je zelo potrft, zakaj konj in kočija sta bila vse njegovo premoženje.

Člani nar. kluba »Triglav« so uljudno vabljeni na sestanek, ki se bode vršil v petek, 4. t. m. ob pol 9. uri zvečer v kavarni »Minerva«.

Mladenka se je vrgla pod vlak.

Trst, 31. marca.

Včeraj popoldne se je vrgla mlada ženska pod dirajoči vlak. Mladenka je stara 21 let in stanuje v ulici Pavlo Vergerio in se menda imenuje Gizela Lesich. Do tega obupnega koraka je prignala mladenko nesrečna ljubezen. Gizela je bila uslužbena pred nekajimi meseci v neki trgovini čevljev v ulici Belvedere. Njen gospodar je bil mlad človek in Gizela ga je vzljubila posebno zato, ker je bil tudi on zelo priazen z njo. Polagoma sta si bila bolj in bolj odkrita in naposled se je razveljavila med njima ljubezen. Ljubimkova sta, in Gizela je bila vsa srečna in živela v prepričanju, da bo njen gospodar njen soprog, saj jo je tako ljubil. Gospodar pa je bil že oženjen, a njegova soproga je bila odsotna, menda je nekje v Italiji. Gospodar pa ni o tem ničesar znil Gizeli. Obnašal se je pač tako, kakor da bi bil še fant. — Te dni pa je bila Gizela nekje izvedela, da je njen gospodar oženjen. Opominjali so jo, naj zato ne občuje z njim preintimno. Za mladenko je bil to silen udarec, vendar pa je bila še v dvomu in mislila je, da so ji drugi le zavidni. Vendar je koj, ko je to slišala o svojem gospodaru, hitela k njemu v prodajalno in mu povedala, kaj je slišala o njem. Očitila mu je, zakaj jo je slepil in mamil, zakaj ji ni povedal, da je poročen, da bi vsaj ne upala nanj. Njen mladi gospodar pa je tajil, da bi bil poročen. Ko pa je hotela izvedeti Gizela razne podrobnosti in ga prav resno in odločno zavračala, se je gospodar hipoma razjezil, nato je odšel iz prodajalne in je izginil. Odpeljal se je bil iz Trsta. V začetku je mislila Gizela, da se je njen ljubimec in gospodar le razžalil, ker mu je očitala takih pregreškov, toda ko je izvedela, da je njen gospodar in ljubimec odpotoval iz Trsta, se je hudo razžalostila. Tedaj je bila prepričana, da je vse res, kar so ji povedali. Drugače bi ne bilo mogoče, da bi odšel kar iz Trsta, ne da bi ji kaj rekel, ne da bi jo pozdravil. Njeno prepričanje je še potrdilo to, da se ni vrnil več njen gospodar, čeprav je poteklo že več dni od njegovega odhoda. To je spravilo mlado žensko v obup in sklenila je končati svoje življenje, zakaj tega ni mogla več prenašati, da bi bila zapeljana in varana od gospodarja, zraven pa še zasmehovana od svojih znancev. — Včeraj je napravila grozen sklep. Ponedeljek se je napravila in odšla proti Sv. M. Magdaleni, kakor da bi šla na izprehod. Prišla je do železne ceste in se je ustavila ob progi. Mitnice so bile spuščene, kar je bilo znamenje, da pride kmalu vlak, ki dospe ob 3 in pol na kolodvor državne železnice v Trst. Vlak, ki je imel pridrati vsak čas, je prihajal iz Pulja in nosi števil. 109. Vse polno ljudi, ki so se izprehajali tačas v krasnem popoldnevu, je stalo ob progi in čakalo, da pojde vlak mimo. Tudi Gizela je stala ob progi, čisto mirna je bila in naslanjala se je na zaporniški drog. Vlak je prihajal. Še nekaj trenutkov in pridirjati mora do mitnice. V tem hipu se je dekle pripognilo in smuknilo pod drogom na drugo stran. Nato je brez obotavljanja stopalo proti tračnicam. Vlak je bil le par sto metrov oddaljen. Ljudje, ki so videli dekle, so začeli vpiti na vso moč, naj se umakne vlaku, ona pa je stala sredi proge in je zrla nepremično v vlak pred seboj. V zadnjem hipu pa se je vrgla na tračnice in je izginila pod ropotajoči stroj. Ljudstvo je zakričnilo od groze in mnogi so bežali proč, da bi ne videli tega prizora. Strojvodja, ki je tudi opazil dekle na progi, je brž ustavil vlak, toda bilo je prepozno, zakaj vlak je dirjal z veliko silo. — Dekleta ni bilo videti. Ko se je vlak ustavil, so zagledali dekle, ki se je bilo zaježilo med neko železje ob strani stroja. Truplo je bilo nedotaknjeno, in dekle je še živelo. Izvlekli so jo izpod stroja, a tu se je pokazal grozen prizor, dekletu je bila odtrgana noga popolnoma proč pod kolonom. Navzoči ljudje so bili tako pretresli, da niso vedeli kaj storiti. Nobeden od navzočih ni maral nesti nezavestno dekle v bližnjo bolnišnico, in to iz groze. Nazadnje so nekatere straže in sprevodniki vzdignili dekle na vlak, ki je odpeljal dekle s seboj v mesto. Nekdo pa je telefonično na zdravniško postajo, naj pride zdravniški yoz z zdravnikom na postajo, ker se je zgodila nesreča. Dekle je bilo seveda nato takol obvezano na postaji in potem odpe-

Novo došla v kavarni „Central“

od 9 ure naprej. — Vstopnina prosta.

damška tamburaška kapela „Graničar“

koncertuje od danes naprej vsaki dan

Kavarna je celo noč odprta.

Za mnogobrojni obisk vljudno prosi

Stefan Miholič.

ljano v bolnišnico. Na kraj nesreče pa je prišla komisija in nazadnje tudi voz, ki je odpeljal odtrgano nogo s tira. Predno pa se je to zgodilo, je dolgo časa ležala noga, obuta v lep čevlji na prosti. Stražnik jo je bil pokril z nekim časnikom. O nesreči se je hipoma izvedelo, in na stotine ljudi je prihajalo na kraj nesreče. — V bolnišnici so kmalu nato, ko je bila pripeljana tja, operirana. Odrezali so jej nogo v kolenu in ji zašili tudi par ran na telesu, katere ni bilo opaziti, ko so jo izvele iz pod stroja. — Starši in bratje nesrečne ženske so izvedeli o nesreči šele pozno zvečer in vsi obupani so hiteli v bolnišnico. — Dekle je preneslo noč v nezvesti in tudi danes zjutraj je še pri življenju. Morda ozdravi — toda revica bo brez noge.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

Veliki Taraboš v rokah Črnogorcev.

Mali Bardanjo! in Brdica padla! Cetinje, 2. aprila. Padec Skadra pričakujejo vsako uro. Generalni naskok od predvečerašnjem in včeraj je bil zelo silen. Srbske in črnogorske kolone so pod ognjem uničujočega ognja težkih oblegovalnih baterij zavzele 3 najvažnejše redute na Tarabošu in Mali Bardanjo. V ponedeljek so Turki zapustili svoje pozicije na Brdici. Posadka na Tarabošu je odrezana od mesta, večina taraboških baterij je razbita.

Boji za Taraboš. Berlin, 2. aprila. »Lokat Anzeiger« poroča: Predvečerašnji boji na Tarabošu so trajali od 9. dopoldne do noči. Taraboške redute so padle, opoldne. Srbska artilerija nadvladuje vse turške pozicije pri Brdici. Blatji in Tepe. Druga črta turških okopov se je udala ob 5. popoldne. Boji so se tudi včeraj z vso silo nadaljevali. Odgovarjanje turških topov pojenja od ure do ure.

Veliki Taraboš pade! Belgrad, 2. aprila. Po poročilih ki so dospela semkaj iz Sv. Iv. Meduanskega, so vse turške utrde na Tarabošu zavzete. Naskoki Črnogorcev so bili brezobzirni.

Iz Londona se ta vest potrjuje. London, 2. aprila. Turške posadke so zapustile Veliki Taraboš in se umaknile na Mali Taraboš.

London, 2. aprila. Najverodostojnejša poročila v »Times« zatrjujejo, da so Črnogorci po dolgih bojih osvojili Veliki Taraboš.

BOJ ZA SKADER. Belgrad, 2. aprila. Tukajšnji krogi pričakujejo padec Skadra še tekom današnjega dneva. Vse utrde razen Taraboša, so v rokah oblegovalcev. Tudi na Tarabošu je pehota že porezala vse žične ograje in odstranila vse umetne ovire.

Srbski transporti na grških ladjah. London, 2. aprila. Zatrjuje se, da je priplulo v Sv. Iv. Meduanski 36 grških transportnih ladij z srbskim vojaštvom. Transport je spremljalo 6 vojnih ladij. Ta poročila so v srbskem taboru pred Skadrom vzbudila veliko veselje.

Odplačilo za Skader. Berlin, 2. aprila. V tukajšnjih krogih presojaajo danes položaj mnogo bolj pesimistično kot včeraj. Sodi se, da pade Skader preje, predno pride do demonstracije veselja. Sodi se, da bo Črnagora napela vse sile, samo da osvobodi Skader, da bi s tem imela vsaj orodje v rokah, s katerim izšli odškodnino, če ji Skader vzamejo veselje in ga pridele Albani.

Rusija in demonstracije veselja. London, 2. aprila. Z ozirom na vesti, ki se razširjajo glede naziranja ruske vlade v slučaju demon-

stracije veselja pripominja Reuter, da je bilo stališče ruske vlade v tem oziru že od vseh začetkov jasno. Rusija se pridružuje mnenju veselja, da se mora izvesti demonstracija in sicer to tembolji, ker je mnenja, da je to v interesu Črnogore, ker se s tem utrdi stališče Nikole.

MIROVNA KONFERENCA. Poslaniška konferenca. London, 2. aprila. Danes je bila poslaniška konferenca preložena.

Odgovor Zaveznikov. Belgrad, 2. aprila. Zavezniki izroče odgovor, s katerim prevzamejo posredovanje veselja, šele jutri.

KRALJ PETER BOLAN. Belgrad, 2. aprila. Kralj Peter je obolel in se je moral uležiti.

VELEIZDAJALCI SEVEDA. Sarajevo, 2. aprila. Okrožno sodišče v Banjaluki je obsodilo uradnika Srbskega kreditnega zavoda Božo Popovića in kmeta Dragoljuba Kesića zaradi veleizdaje in vohunstva na 3 leta težke ječe. Ovadili so jih generalštabni častniki.

VODITELJ ČESKIH SOC. DEMOKRATOV IZVOLJEN. Praga, 2. aprila. V okraju Kladno je bil pri nadomestnih volitvah v državni zbor izvoljen dr. Fr. Soukup, voditelj česko slovenske soc. demokracije z 8350 glasovi proti narod. soc., ki je dobil 994 glasov.

Odgovorni urednik Radivoj Korene. Last in tisk »Učiteljske Tiskarne«.

Kupujte „Dan“.

„Dan“ je edini slovenski neodvisni politični dnevnik.

„Dan“ je najbolje informiran slov. dnevnik.

„Dan“ je edini slovenski dnevnik, ki izbija tudi ob nedeljah in praznikih.

„Dan“ je najodločnejši neodvisni jutranji list.

„Dan“ je najcenejši napr. dnevnik; posamezni izvod po 6 vinarjev, s pošto mesečno le K 1-70.

„Dan“ je razširjen v najširših ljudskih slojih, ker ga vsakdo rad čita in je zato jako uspešno oglaševanje v njem.

„Dan“ prinaša interesantne in znamenite zgodovinske romane.

„Dan“ prinaša znamenite sodobne politične karikature.

„Dan“ je odločen zagovornik vseh zatiranih.

Sirite „Dan“ med ljudstvom.

Mali oglasi.

Boseda 5 vinarjev. Najmanjši znesek 50 vinarjev. Pismenim vprašanjem je priložiti znamko 20 vinarjev. — Pri malih oglašitvah ni nič popusta in se plačujejo vnaprej; zunanji inserenti v znamkah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Glasovirje, pianine, avtomate, gramofone, plošče prodaja, uglašuje, popravlja solidno Josip Oblak, Ljubljana-Glince 92.

Visokošolec poučuje gimnazijce eventualno tudi za hrano. Ponudbe pod »Vesten« na »Prvo anončno pisarno« v Ljubljani. 247-2

Išče se velika nemeblovana soba za takoj. Ponudbe na »Prvo anončno pisarno«. 251-2

Naročite in širite „Dan“

Na izbiro pošilja tudi na deželo: Krasne krila, kostume, nočne halje, perilo in vsako modno blago. Solidna trdnica:

M. Kristofič - Bučar

Ljubljana, Stari trg 9. Lastna hiša. Neprekosljiva v otroških oblekah :: in krstni opravi, ::

Modistinja Minka Horvat

Ljubljana, Stari trg priporoča cenj. damam različne slamnike

po najnižjih cenah. Sprejema tudi vsa popravila in jih izvršuje točno in najceneje. — Za obilen obisk 181 se priporoča

MINKA HORVAT.

Jadranska banka.

Občni zbor delničarjev Jadran. banke, ki se je vršil dne 30. marca t. l., je sklenil izplačati za l. 1912

6 1/4 % no

dividendo.

Vsled tega se bo izplačeval kupon št. 7 počeni od 1. aprila t. l. pri blagajnah banke v Trstu, Dubrovniku, Kotoru, Ljubljani, Metkoviću, Opatiji, Šibeniku, Spljetu in Zadru s

K 25.-

Trst, dne 31. marca 1913.

UPRAVNI SVET.

Naznanilo.

V Laški kuhinji je od danes naprej zopet nova ravnateljica, katera bo skrbela za izborna laško in dunajsko kuhinjo in dobro pijačo.

Se priporoča

Zofi Bošičnik.

Slovinci! Spominjajte se naše prekoristne Ciril in Metodove šolske družbe!

„Zdravnik želodca“

je edina posebnost želodčnega likerja iz zdravilnih rastlin, kateri izborna upliva proti slabosti v želodcu ter ga radi tega v nobeni družini ne bi smelo manjkati.

Radi prevelike zaloge blaga dajem 20% popusta

vse pomladne najnovejše damske kostume, krila, bluze kakor tudi obleke in površnike za gospode in dečke najmodernejšega kroja.

Postrežba točna in solidna. Cene priznane nizke.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Anglo zaloga čevljev

s krasnimi, trpeznimi pomladanskimi in letnimi modeli

se otvori 12. aprila 1913

v Ljubljani, Selenburgova ulica, hotel :: pri Maliču (poleg tvrde Meinl). ::

Slavno občinstvo se naj blagovoli z ozirom na nizke cene ozirati.

Zadnje novosti!

Priporoča se največja izbira spomladnih kostumov, modernih jop in plaščev, vrhnih kril za

dame in deklice.

Za gospode in dečke

velika izbira oblek, površnikov, nepremotljivih pelerin najnovejšega kroja. — Radi neznatnih stroškov cene brez konkurence.

Konfekcijska trgovina A. Lukič, Ljubljana

Pred škofijo števil. 19.

Del. glavnica: **Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.** Rez. fond nad K 8,000.000. K 800.000.

Stritarjeva ulica števil. 2, (lastna hiša)

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 3/4 %